

Sociologija umjetnosti II

Tematska jedinica

-Prikaz djela Roberta Eskarpia „Sociologija
književnosti“-

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpija „Sociologija književnosti“-
„Tokovi distribucije“

Granice optičajnog kruga - Ne postoji direktna veza između vrijednosti jedne knjige i širine njene publike, ali postoji vrlo uska veza između egzistencije određene knjige i određene publike. Dva neophodna uslova za korišćenje knjige jesu da shvatimo jezik i da smo u stanju da pročitamo.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpija „Sociologija književnosti“-

Nacionalne granice uokviruju cirkulaciju knjige. Trebalo bi voditi računa o stvarnoj vrijednosti kulturne razmjene. Zbog razlika u ekonomsko-socijalnoj strukturi dviju zemalja, zbog različitog mjesta koje u njihovoj nacionalnoj hijerarhiji zauzima kultura, jedna ista knjiga nema i u jednoj i u drugoj zemlji isto značenje. Svaka društvena grupa ima svoje kulturne potrebe, svoju vlastitu književnost.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpija „Sociologija književnosti“-

Od svih socijalnih grupa, najčešći književni identitet posjeduje kulturna grupa. Grupacija književno obrazovanih nekada je odgovarala aristokratiji, iz koje se regrutuje većina pisaca. Nasuprot krugu obrazovanih, imamo „popularne optičke krugove“ koji predstavljaju sisteme distribucije koji su usmjereni socijalno-profesionalnim kategorijama, i koji posjeduju književni ukus ali ne i sud. Čitaoci popularnih krugova imaju književne potrebe u istoj mjeri kao oni iz obrazovnog kruga, ali oni ne traže da upoznaju književnike i izdavače.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpia „Sociologija književnosti“-

Knjižar, kao i izdavač, odabira u mnoštvu naslova koji su mu ponuđeni ono što prema njegovom mišljenju odgovara potrošnji ograničene publike. Knjižareva selekcija razlikuje se od izdavačeve u tome što je izdavačeva publika teoretska publika, dok je knjižareva publika realna.

Knjižar je jedan od voditelja igre a da toga uvijek nije svjestan.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpija „Sociologija književnosti“-

Poslednji u nizu u obrazovno-opticajnom krugu jeste i književni kritičar. Istinska uloga književne kritike je da bude uzorak publike. Kritičar pripada istoj društvenoj sredini kao i čitalac iz obrazovnog kruga. Kao i kod čitaoca, i kod njega nalazimo raznolikost političkih, religioznih i estetskih mišljenja.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpia „Sociologija književnosti“-

Za izdavača, kritika ima objektivnu vrijednost književnog mišljenja koje zastupa. Osnova kolpotražne književnosti sastoji se od bezbrojnih almanaha, astrološke i magijske knjige, djela koja sadrže moralne, sentimentalne i praktične savjete, ljubavni romani i slični sadržaji.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpia „Sociologija književnosti“-

-Umjetničko djelo i publika-

Svaki pisac dok piše zamišlja određenu publiku. Publika-sagovornik postoji na samim izvorima književnog stvaralaštva. Između te publike i one kojoj se obraća tekst mogu da postoje velike disproporcije. Publika-sagovornik ne može se svesti na jedno jedino lice.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpia „Sociologija književnosti“-

Stvaralac otpičinje sa svojom publikom-sagovornikom dijalog koji nikada nije samovoljan, dijalog koji hoće da uzbudi, uvjeri, utješi, oslobodi, ali dijalog koji nikada nije lišen svoje misli. Jedno djelo je funkcionalno onda kada postoji podudarnost između publike sagovornika i publike u susret kojoj je djelo objavljivanja lansirano.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpia „Sociologija književnosti“-

Književno djelo uvodi bezimenog čitaoca kao strano lice koje je potrebno za dijalog. Svako estetsko zadovoljstvo i svaka književna razmjena postali bi nemogući kad bi publika izgubila bezbrižnost anonimnosti i distance, što joj omogućava da učestvuje a da se ne obaveže.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpia „Sociologija književnosti“-

Na nivou jezika pisac raspolaže rečnikom i sintaksom, koje društvo upotrebljava da izrazi svoju stvarnost. Odatle često proizilaze nepremostive teškoce prevođenja literarnih djela sa jednog jezika na drugi, istorijska protivstavljanja jedne epohe drugoj i nesporazumi između užih jezičkih grupa. Zajednica stvarnosti je značajna determinanta za pisca.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpia „Sociologija književnosti“-

Svako društvo stvara i razvija izvjestan broj ideja, vjerovanja, sudova vrijednosti, koju su prihvaćeni i za koje nema potrebe da se dokazuju, opravdavaju i brane.

To se obično naziva „narodnim duhom“ ili „duhom vremena“. Svaki pisac je svjesno ili nesvjesno, pristalica odnosno zarobljenik neke ideologije, pogleda na svijet. Eskarpi smatra da je položaj književnosti u savremenom društvu pod pritiskom masovne kulture.

Sociologija umjetnosti II

-Prikaz djela Roberta Eskarpia „Sociologija književnosti“-

Književnost treba osloboditi društvenih tabua; pronicući tajnu njihove moći.

Možda će tada biti moguće ponovo stvoriti, ne istoriju književnosti, nego povijest ljudi u društvu, na osnovu dijaloga stvaralaca riječi, mitova i ideja sa njihovim savremenikima i njihovim potomstvom, a što sve zovemo - književnošću.

Sociologija umjetnosti II

Konsultovana literatura:

Eskarpit, R. (1970). *Sociologija književnosti*. Zagreb: Matica hrvatska.